

גאוס ראש הממשלה בארוחה לכבוד פרופ' ל. ארהארד

31.10.1967

אני שמח לברך את אורחיינו היקרים, הפרופ' לודוויג ארהארד ורעייתו. שמו של אורחיינו הנכבד ידוע היטב בקרב בני יהודי ובקרב אזרחי ארצנו, כי מילא תפקיד מרכזי בעיצוב דמותה החברתית-המכלית החדשה של הרפובליקה המערב גרמנית. אל אפרט פעליו הרבים ויש זהירים של פרופ' ארהארד בשרות ארצו ולא ארבה בחאור התפקידים המרכזיים שסילא פור הכלכלה ואה"כ כקצנלר, של ארצו. אציין רק - תוך הוקרה והערכה - שפרופ' ארהארד אחראי אישית למילוי קפדני והוגן של הסכמי הפיצויים לקרבנות הנאצים והשילומים למדינה, אשר קלטה את שאריה המליטה של יהודי אירופה, שיקמה אותם מבחינה חמריה, כלכלית ונפשית וסייעה להם להיות אזרחים גאים במולדתם.

פרופ' ארהארד ביטא לא מעט את אהדתו העמוקה למפעל החלוצי, שקם בארץ-ישראל על פני התנועה הציונית. אולי שאב אהדה זו ממורו ורבו, הסוציולוג המפורסם פרופ' אוטו הייזר, יהודי מסור לעמו וציוני בעל הכרה, אשר אורחיינו היה תלמידו המצטיין נאחר-כך ירדו האישי.

כמסכה יחסי ישראל עם הרפובליקה המערב גרמנית נוערה לפרופ' ארהארד זכות הספורית מיוחדת. היה זה הוא, אשר באביב שנת 1965 הציע לממשלת ישראל (כונן יחסים דיפלומטיים מלאים עם ארצו. למרות הלכי הרוח המורכבים בקרב שכבות שונות בציבור הישראלי, שטרם הגיעה העת להחסי רשמיים גורפליים בין שתי הממשלות, נענתה ממשלת ישראל להצעה מתוך אמון בכנות כוונותיה של ממשלת הרפובליקה המערב-גרמנית.

הוא עזר מאד במאמצים לתקן הברא חסרת ואנושית זאוקה. 2/

אוסף ואומר כי פרופ' ארהארד חולל אחד הניסים הגדולים בתולדות
שיקום ארצות שנפגעו קשה במלחמה. הפלא הכלכלי בגרמניה שלאחר מלחמת העולם
השניה היה לשם דבר. פרופ' ארהארד הינו האדריכל של שיקום כלכלי פלאי זה,
אם כי לאמיתו של דבר איך ניסים בכלכלה - יש צורך בשכל, כחשבון, כמאמץ
ובהכונה. גם אנו בישראל - עם כל הענווה אומר - חוללנו שינויים ראויים
לחשופה לב. ארץ שהוזנחה כמטף דורות; מייבשים ביצוהיה, מפריחים מדבריוחה
והריה הקרחים ומקימים בה כלכלה חדישה וחברה מתקדמת, דמוקרטיה והובלגיה,
המושפחה על יסודות של צדק חברתי, זכויות שוות לכל חושביה ללא הכרל מוצא,
דת, עדה והשקפת עולם, חברה הנוהגת הזדמנויות שוות ליוזמה ההון הפרטי
והקוארטיבי. בישראל מתלווה, איפוא, לתהליך הכנין ופיתוח הארץ גם חירום
פני החברה והאדם. תוך כדי קיום ההבטחה הנצחית של קיבוץ גלויות וסיבת
הבנים לארצם.

לפני פחות מחודש ימים החלה השנה היהודית החדשה, שנת 5728. בימים
שבין ראש הממשלה ליום הכיפורים מתייחד העם היהודי עם עצמו ועם בוראו,
עורך את חשבון הנפש של מעשיו בעבר ומתפלל לגורלו לשנה החדשה. ימים אלו
נקראים "עשרה ימי תשובה", ולפי אמונחנו רשאי האדם לקוות לרחמי שמים,
אם מרבה באותם ימים בהמילה, תשובה וצדקה. אך הכוונה היא רק לעבירות
שבין אדם למקום. עבירות שבין אדם לחברו לא ניתנות לחיקון על-ידי תפילה.
אלה חייב אדם ליישב במישרין עם הזולת הנפגע. זהו אחד היסודות הבסיסיים
בהשקפת העולם ובאורח החיים היהודי. נדמה לי שמצוים כיום בקרב העם הגרמני
אנשים לא מעטים, בעלי שעור קומה מוסרי, המוכנים לקבל אף הם תפיסה זו
לאורך ימים. הם הבינו, שהכחם שהטביע כמטף שנים המשטר הנאצי בטעשיו הנוראים
על גרמניה, יש לנקותו על-ידי היקון החברה בגרמניה עצמה, וכן לעצור בעה
ובעונה אחת ללא הרף ולאורך ימים כדי לפצות אם העם היהודי על סבלו ולחתור

במבלנות לרכישת אמונו בשטחים שונים. פרופ' ארהארד נמנה עם אלה בגרמניה
המכירים בכך.

ישנם סימנים מעודדים גם בקרב הדור הצעיר בארצו, דור אשר לא נטל
חלק כמעשי הרייך השלישי ואיננו אחראי אישית לחטאיו. קיימת התודעה, שיש
להמשיך ולעמול כדי לרפא את מצעיו של העם היהודי במדה האפשר, מאמצים
אלה זוכים אצלנו להערכה מלאה.

מדינת ישראל בהתחדשותה קמה על עבודה כזיעת אפיים ועל הגנה עצמית.
ישראל חותרת בכל מאודה ליצור קשר כלכלי בעל משמעות עם הקהילה האירופית.

עומדים על הפרק דברים גורליים מבחינת עתידנו הכלכלי והמדיני. גרמניה,
חברה חשובה ורבח השפעה בקהילה, יכולה למלא תפקיד מרכזי בפתיחת השער
להתקשרותה של ישראל עם השוק האירופי. בכך גם תיווצר סגירה משוחפת לשהי

ארצותינו לשיחוף פעולה דו-צדדי ואף רב צדדי ולפיתוח תחומים נוספים של
שיחוף פעולה בין שני הצדדים. עלי לומר שבפגישותי יחד עם ד"ר שניער

עם פרופ' ארהארד, בהיותו עוד שר הכלכלה, מצאתי אצלו חמיד אוזן קשבת
ולב מבין לצרכי ישראל ורצון לעזור. לצערנו עד עתה לא הוגשמה שאיפתנו.

מקומה של גרמניה בקהילה האירופית הוא כזה שעוד יבוא היום שמשקלה יכריע
את הכף. פרופ' ארהארד, בתפקיד וללא תפקיד רשמי, ודאי יוכל וירצה לעזור
בכך.

במדיניות החוץ שלה פונה ממשלת גרמניה בין השאר לשיפור קשריה עם
ארצות המזרח-התיכון. אין עיגנו צרה בזאת, אך אצטמצא הבסס-נא גרמניה
את קשריה עם מדינות המזרח-התיכון על יסודות של מוסר בינלאומי. אנו
מצפים שיהיה לה הכוח לעמוד בפני לחץ וסחיטה מצד גורמים העויינים את
את ישראל. בזאת תוכל להפוך לגורם חיובי פעיל באיזור כולו, כולל ישראל.

הבוא העת, אולי גם תמלא המקיד נככר בטיפוח כבוד הדדי בין כל פדיגוה
האזור, כולל ישראל, אוירת שלום וש תוף פעולה ביניהן, דבר שאנו בישראל
מה מיהלים.

ארגנו עמרה בקיץ שנה זו בפני איום פחריד על עצם קיומה. רוב
עמי העולם ודעה הקהל הנאורה בכל אחר ואחר ליוו בימי החודה באהדה וכדברי
עידוד את העם. גם ברפובליקה המערב גרמניה גיצבו שכבות רחבות של הציבור
לאידה של ישראל ונחנו ביטוי בולט להזדהותן עימנו. התעוררות ספונטנית
בי בדת הקהל הגרמנית לא נעלמה מעיני העם היושב בציון.

עתה נוצר מצב חדש באזורנו ונחושה החלסתנו לצאת ממצב זה להסכמי
שלום קבועים, המבוססים על כבוד הדדי ובטחון לכל.

אני מקווה שימי ~~אנחנו~~ הביקור יגרמו לך, פרום' ארהארד ולרעיתך,
קורת רוח, חנה ממיוריך ופגישותיך, תראה את הארץ בעיניים מקוחות
וכאזניים כרויות וחשמע למשק כנפי העהיד של העם היהודי בשוכו למולדתו
למשק הקוחות הנצחית.

